

ВИМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДО ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА.

Войтенко С. Л., Хмельничий Л.М.

В статті наведені основні положення зоотехнічних вимог щодо чистопородних і гібридних свиней, їх обліку та реєстрації, торгівлі живими тваринами чи продукцією, а також безпеки одержуваної продукції у відповідності з нормативною базою Європейського Союзу.

Постановка проблеми. Глобалізація світового виробництва, уніфікація національних економік до умов СОТ, що передбачає високу прибутковість за вільної торгівлі, є важливим фактором економічної інтеграції та розвитку торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Базовим документом, що визначає умови економічної інтеграції України в ЄС визнано Угоду про партнерство та співпрацю, за якої відбудеться процес синхронізованого відкриття ринків ЄС та України, впровадження єдиних стандартів та державна підтримка виробника.

Галузь свинарства в Україні базується на вирощуванні та реалізації чистопородних, помісних і гібридних тварин, причому останні здебільшого генотипи зарубіжного походження. Країни ЄС, що поставляють до 35% свинини на світовому ринку, характерною рисою ведення галузі свинарства визнали інтенсифікацію виробництва продукції, підвищення продуктивності та збільшення виробництва за рахунок використання декількох спеціалізованих порід - великої білої, йоркшир, ландрас, дюрок, гемпшир, п'єстрен [3]. Діяльність підприємств по виробництву продукції свинарства та одержання від неї прибутку в країнах ЄС проводиться у відповідності до національної політики та специфічних зоотехнічних стандартів, а також вимог об'єднаної торгівлі. Такий підхід сприяє охороні території країни від занесення і розповсюдження заразних захворювань, безпечності продукції щодо життя і здоров'я населення, прогнозуванню ринків виробництва, одержанню інформації про свиней, їх продуктивність тощо.

Для визначення завдань, які стоять перед галуззю свинарства в рамках інтеграції, порівнюємо основні зоотехнічні вимоги України та Європейського Союзу.

Методика досліджень. Науково-дослідна робота виконана в Інституті розведення і генетики тварин УААН (НТП „Збереження генофонду сільськогосподарських порід тварин”) та Інституті свинарства ім. О.В. Квасницького УААН (№ держреєстрації 0106U004214). У дослідженнях використано нормативну документацію ЄС щодо термінів і визначень понять, реєстрації та ідентифікації тварин,

моніторингу продуктивності і оцінки генетичної цінності чистопородних та гібридних свиней, сертифікатів на тварин тощо.

Результати досліджень. Як вказує основний нормативний документ України, Закон «Про племінну справу у тваринництві», свині поділяються на племінних та неплемінних тварин [2]. Згідно рівня міжнародних стандартів, а також вимог основних положень законодавства Європейського Союзу, чистопородні свині (*pure-bred breeding pig*) [1] - це тварини, у яких предки у межах 3-х рядів родоvodu як з боку матері так і з боку батька віднесені до однієї породи та занесені до племінної книги даної породи ; гібридні свині (*hybrid breeding pig*) [1] - це тварини, одержані: за цілеспрямованого схрещування чистопородних свиней різних порід чи ліній, або тварин, які самі одержані від схрещування різних порід чи ліній, а також схрещування між чистопородними тваринами та тваринами, що відносяться до тієї чи іншої вищезгаданої категорії [4].

В Україні не розроблено вітчизняного нормативного документу, яким передбачено запис свиней до племінної книги у відповідності з міжнародними стандартами. Державні книги племінних свиней України не містять інформації за тварин з часу створення породи, виключенням може бути тільки ДКПТ української степової білої породи, а також даних про племінну цінність. До Державної племінної книги заносяться як чистопородні тварини, так і ті, що в своїх родоvдах мають інформацію про предків зарубіжної селекції, причому не занесених до відповідної племінної книги своєї породи. За такого підходу племінні тварини будь –якої породи свиней України мають шанс не потрапити до категорії чистопородних за міжнародної класифікації..

У відповідності з критеріями, що регулюють занесення чистопородних свиней до племінних книг, законодавством ЄС передбачено запис чистопородної тварини у головний розділ книги по своїй породі за умови, якщо вона має предків II-III поколінь, записаних у племінну книгу цієї ж породи, ідентифікована після народження та має родовід у відповідності до вимог нормативного документу. Племінна книга породи може мати основний та додатковий розділи, у перший з яких заносяться тільки чистопородні тварини, а в додатковий – тварини, що ідентифіковані у відповідності до правил, відповідають вимогам стандарту породи та мають мінімум ознак у відповідності з вимогами, встановленими племінною книгою. Якщо матка та її предки за материнською стороною родоvodu включені у додатковий розділ племінної книги, а батько та предки за чоловічою стороною родоvodu – до основного, то така тварина вважається чистопородною і включається до основного розділу книги [5].

При реалізації свиней вітчизняних генотипів у межах країни виписується племінне свідоцтво (сертифікат), що містить інформацію про господаря тварини, її походження, розвиток і продуктивність.

У країнах ЄС до сертифікату чистопородних свиней обов'язково внесені дані про організацію, що веде племінну книгу, а також особистий номер у племінній книзі тварини та її предків з боку матері та батька у двох рядах родоводу [6]. У сертифікаті на гібридну тварину вказується організація, що реєструє тварину, ідентифікаційний номер та стать, лінія чи генетичний тип тварини. Подібні сертифікати розроблені для вагітних тварин, сперми, яйцеклітин. У нас подібні нормативні документи відсутні, а отже ми не можемо брати участь у міжнародній торгівлі продукцією свинарства..

Методи моніторингу продуктивності та визначення генетичної цінності чистопородних тварин за міжнародними стандартами включають оцінку тварин в умовах випробувальної станції, за потомством або родичами за боковою лінією і є обов'язковою у селекційній роботі. Генетична цінність може визначатись з використанням одного або комбінації декількох методів [7]. В Україні розроблені методики і національні стандарти оцінки тварин за генотипом та власною продуктивністю. Проте, якщо оцінка свиней за власною продуктивністю проводиться більшістю племінних господарств, то за генотипом в умовах станції контрольної відгодівлі носить випадковий характер.

Висновки. З огляду на різний організаційний та методичний підхід до продукції свинарства в Україні та країнах ЄС, зроблено висновок про необхідність уніфікувати основні положення законодавства Європейського Союзу.

Бібліографія

1. Англо-український словник .- У 2-КУ..І.- Балла М.І.- К.: Освіта, 1996
2. Закон України „Про племінну справу у тваринництві.” – К., 2001. – 20 с.
3. Шейко И.П. Свиноводство / И.П.Шейко, В.С.Смирнов. - Минск.: ООО «Новое знамя», 2005.-382с.
4. 88/661/EEC: Council Directive of 19 December 1988 on the zootechnical standards applicable to breeding animals of the porcine species
5. 89/502/EEC: Commission Decision of 18 July 1989 laying down the criteria governing entry in herd-books for pure-bred breeding pigs
6. 89/503/EEC: Commission Decision of 18 July 1989 laying down the certificate of pure-bred breeding pigs, their semen, ova and embryos
7. 89/507/EEC: Commission Decision of 18 July 1989 laying down methods for monitoring performance and assessing the genetic value of pure-bred and hybrid breeding pigs

